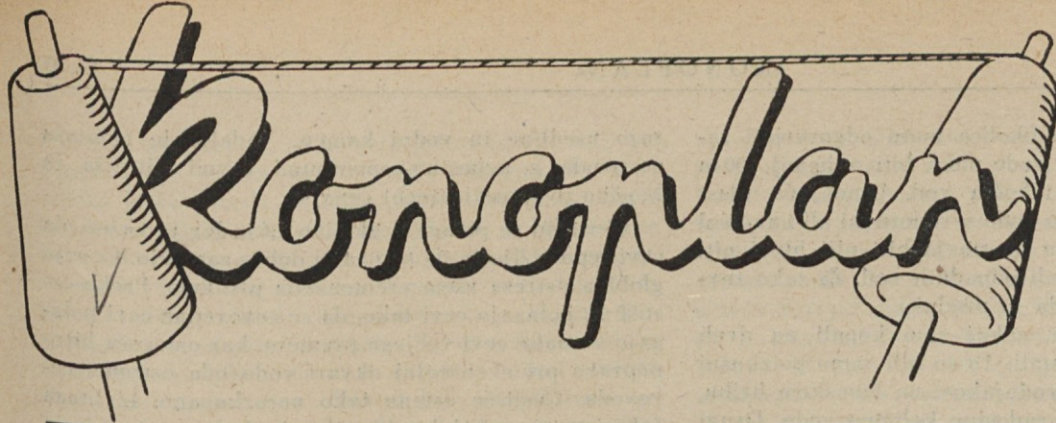

29. november — rojstni dan naše republike

Pred enajstimi leti, v dobi najhujših sovražnikovih ofenziv in v času najtežjih borb naših partizanskih enot je bilo v malem mestecu Jajcu, sredi osvobojene Bosne, sklicano III. zasedanje AVNOJ. Poslanci so prihajali iz posameznih območij naše po okupatorju tako razkosane dežele. Koliko nevarnosti in koliko trpljenja so prestali ti naši delegati na poti, kamor jih je klicala njihova državljanska dolžnost, je težko opisati. Nenehni napadi sovražnika na slabo zaščitene kolone, zasede ter razne naravne ovire so jim preprečevale hitro premikanje proti cilju. To ni bila lahka pot, ki so jo morali prehoditi. Toda kljub vsem oviram so prispeli na cilj, saj jih je na to priganjala misel na odločitve, katere naj bi sprejelo zasedanje tedanjega najvišjega foruma naše ljudske oblasti. Na tem zasedanju se je odločalo o nadaljnji usodi našega ljudstva in na tem zasedanju je bila proglašena republika; zato je tudi ta dan rojstni dan naše republike, osnovane na načelih socialistične demokracije. Ta sklep je naše ljudstvo takrat pozdravilo s še močnejšimi akcijami proti okupatorju in njihovim pomagačem ter jih tolklo tako dolgo, dokler jih niso za vedno izgnali iz naše s krvjo prepojene rodne grude.

Ko gledamo danes, po enajstih letih, nazaj v dobo najslavnejših dni naše zgodovine, se teh časov živo spominjamo, ker jih tudi ne bomo nikdar pozabili; kajti ti težki dnevi so nam bili in naj nam bomo tudi v bodoče živ spomin na borbo naših ljudi za lepšo in boljšo prihodnost. S tem živim spominom je tudi naše ljudstvo stopilo na pot obnove naše, med vojno skoraj do tal porušene domovine. S kakšno energijo in trdno

voljo je naše ljudstvo začelo obnavljati svojo deželo, nam je vsem dobro znano, saj to, kar smo takoj v povojnih letih z združenimi močmi naredili, lahko naredi le narod, ki je mnogo pretrpel pod žezlom krutega tujca, in ki ima globoko državljansko zavest.

Sledovi ruševin so bili kmalu odstranjeni, toda s tem naše ljudstvo še ni bilo zadovoljno; kajti po stoletnem suženjstvu je zopet enkrat svobodno zadihalo, zato se je hotelo tudi otresti prahu zaostalosti in začelo z izgradnjo naše tehnično in ekonomsko tako zaostale dežele. S tem momentom pa so nastopile razne težave, kajti našim zunanjim sovražnikom ni bilo po volji, da bi se ljudstvo, ki je bilo do sedaj navajeno le hlapčevanja, naenkrat začelo dvigati. Kljub vsem oviram, ki so nastale in so še danes — naše ljudstvo ni klonilo. Ponosno zre v svojo preteklost, ki ni bila rožnata, a je ovenčana s slavo naših junakov borbe in junakov dela, ovenčana z žulji vsega delovnega ljudstva. S ponosom lahko trdimo, da smo premostili težave le zato, ker smo trdno in energično ljudstvo, ki si hoče na vsak način izboljšati svojo življenjsko raven ter stopiti iz prahu zaostalosti na novo, svetlejšo pot.

Ob vsakem proslavljanju rojstnega dne naše republike obrnimo liste naše zgodovine, preglejmo naše dosedanje uspehe pa bomo videli, da smo lahko ponosni nanje, saj smo storili več, kot pa je bilo v naših močeh. Prav ob Dnevu naše republike se spominimo vse naše slavne zgodovine in ta dan praznujmo slovesno, tako kot mu to tudi pripada.

Kdaj dobimo vodo?

V 13. številki Konoplana (januarja 1954) je bil objavljen članek »Vodovod na vasi«. V tem članku sem navedel vzroke, ki so nas privedli do zamisli gradnje vodovoda, razne organizacijske in finančne probleme ter predvidena dela v letošnjem letu.

Najtežje a najmanj vidno delo je bila uresničitev zamisli vodovoda, vsa ostala dela so potekala v najlepšem in predvidenem redu.

Rezervoarji so zabetonirani na homškem hribu pod pokopališčem, so okrogle železobetonske posode s prostorom vsaka za 60.000 litrov vode. Železobetonski zid posod je debel 25 cm. Posode so znotraj zglijane, od zunaj pa premazane s smolo. Oba rezervoarja sta po-

krita in zalita s smolo tako, da je vsak, tudi najmanjši dostop zunanje vode nemogoč. Razen tega sta oba rezervoarja vgrajena v ilovnata tla. Zato je bojazen nekaterih, ki iščejo vedno nekje slabe oprijeme — da bo voda neprijetno dišala (ne rečem smrdela), imela okus po ne vem kakšnem zagonetnem izpiranju mrtvecev — popolnoma neutemeljena in neumestna.

Pri vsaki gradnji vodovoda pride v glavnem v poštev: zadostna količina vode za določen okoliš oziroma naselje in kot drugo, kvaliteta vode. Voda mora biti namreč čista in brez primesi železa, žvepla, amonijaka, raznih rudninskih soli in podobnega. Biti mora kratko biološko čista. In ne samo količina vode in

njena kvaliteta — tudi okolica mora odgovarjati zahtevam časa. Črpališče vode mora biti najmanj 100 m oddaljeno od drugih tekočih vod. Omenjena plast zemlje pa prečisti vsako vodo v vodoravni ali navpični smeri. V istem polmeru ne smejo biti niti hlevi niti gnojšča ali drugi odvodi odpadnih vod. Za tako ravnanje so stroga navodila in predpisi.

Mnogi želijo vedeti, zakaj smo kopali na dveh mestih in nismo tam ostali. To so bili samo poizkusni vodnjaki. Prvi od teh vodnjakov, na homškem hribu, ni ustrezal, ker ni dal zadostne količine vode. Drugi vodnjak, izkopen v Nežicah, ni ustrezal, ker smo prišli do lapornatih tal. Izkopali smo v bližini drugi vodnjak, ki je imel dobro vodo v zadostni količini. Pri poizkusnem črpanju je dal ta vodnjak 18 litrov vode na sekundo ali 1080 litrov vode v minuti, kar ravno 100 % presega predvideno potrebo. Nad tem vodnjakom je hišica, v kateri so črpalke. Dve centrifugalni črpalki bosta stalno v obratu, tretja pa bo v rezervi.

Za pogon črpalke v vodnjaku kakor za pogon črpalke v rezervoarju je bilo treba napeljati 2 km električnega voda za priključek k električnemu omrežju.

Letošnja predvidena dela so v nekem delu tudi že gotova. Trenutno polagajo cevi v vasi Preserje in bo mogoče priklopiti vodovodno omrežje pdjetja Induplati na novo vodovodno napeljavo že 29. novembra tega leta.

Cevovod je azbestno-cementen. Posamezne cevi so dolge 3 m ter preizkušene na pritisk 10 atm. Največji pritisk vode v ceveh bo znašal 5 atm, torej imajo gotove prednosti od železnih. Azbestno-cementne cevi so lažje, imajo bolj gladko notranjo površino, tvorijo zaradi tega manj upora vodi ter se na njih ne nabi-

rajo usedline in vodni kamen. Nadalje je montaža cevovoda z azbestno-cementnimi cevmi hitrejša in končno so te cevi precej cenejše.

Cevovod se polaga v globino 1,6 m ter je važno, da cevi lepo ležijo in da se enako dobro zasujejo. Gornja globina ustreza vsem vremenskim prilikam. Preko cestišče se polagajo cevi tako, da se cevovodne cevi polagajo v enake cevi večjega premera, kar omogoča hitro popravilo pri eventualni okvari vodovoda oziroma cevovoda. Cestišče ostane tako nerazkopano. Iz litega železa so samo krivine ter odcepi od glavnega voda in pa odcepi za hidrante.

Proga vodotoka bo deloma krožna deloma tlačna. Iz črpalnice pojde voda direktno v rezervoarje, od tod pa v potrošnje. V letu 1954 je predvidena napeljava v vas Preserje, prihodnje leto se bo pa nadaljevalo z gradnjo v vasi Homec in Nožice, naslednje leto pa v vas Radomlje. Krog vodotoka bo zveza cevovoda Homec—Preserje—Radomlje in narobe. Od tega krogotoka sta dva odcepa, in sicer oba v vasi Preserje, in to v Induplati in v Lek.

Vsa gradbena dela se vršijo v režiji »Vodne skupnosti Radomlje«. S tem načinom gradnje smo prihranili več milijonov dinarjev in delo samo kakovostno ustreza, ker se na kakovostno stalno pazi.

Največji potrošnik vode je vsekakor podjetje Induplati, ki je plačalo ves nanj pripadajoči delež ter s tem poleg svoje potrebe pripomoglo k modernizaciji in gospodarskem napredku tega okoliša.

29. november bo dan, ko bo pritekla prva voda iz vodovoda na homškem hribu v Induplati.

Korbar

V večerni obleki skozi dve stoletji

Ce hočem govoriti o večerni modi in zabavah, ne morem začeti s sedanostjo, temveč se moram vrniti v čas pred 100 leti. S to kratko zgodovino razvoja mode bomo spoznali, da se s časom spreminjajo ljudje, njih značaji, navade, vzporedno s tem pa tudi družabni običaji in moda oblačil, tako pri moških kakor tudi pri ženskah.

Oglejmo si leto 1848. V tem času nikakor ni bilo nujno, da je bila večerna obleka temne barve. Večerke obleke so bile enobarvne, poljubne barve, včasih tudi rožaste ali pa z rožastimi našitki. Ženska krila so bila izdelana v slogu poznega baroka ter so že prehajala v novo modo, imenovano rokoko. Ženska, oblečena v široko krilo, ki je segalo do tal ali se celo vleklo za njo, nikakor ni mogla biti okretna. Obleke so bile brez izjeme zaprte do vratu in o kakih izrezih sploh ni bilo govora. Tudi za moško modo ni bila predpisana črna obleka, pač pa sta že bila v modi frak in progaste hlače. Ta doba je značilna za žensko svobodo, saj so prihajale na zabave brez moškega spremstva. To posebnost si lahko tolmačimo s tem, da je bilo zaradi težkih vojn, katere so brez večjega presledka divjale nad Evropo od Napoleonovega časa, pomanjkanje moških kavalirjev. Nekaj vzroka pa lahko iščemo tudi v razposajenosti ženskega spola tedanjega časa, kateremu na čelu je stala cesarica Marija Terezija.

Z letom 1900 izginjajo poslednji slodovi rokokoja in s tem tudi široka ženska krila. V ospredje so prišle krinoline, katerih naloga je bila poudariti spodnji del ženskega spola. Krinoline so segale do tal, včasih pa so se celo podaljšale v vlečke. Obleke so bile enostavnejšega kroja, solidne izdelave, vendar brez posebnih izrezov. Zelo priljubljeni so bili razni našitki in trakovi. Nikakor pa si ne moremo misliti tedanje mode brez širokega florentinskega klobuka, okrašenega z nojevimi ali podobnim perjem.

Moška moda te dobe je dala temelj še danes veljavni večerni obleki. Obveljal je frak, vendar s strogo zahtevo, da je črn. Hlače so bile ozke. Srajco je zgoraj zapiral visok trd ovratnik, okoli katerega je bila navadno zavezana velika črna pentlja.

Večerke zabave v začetku tega stoletja so bile solidnega značaja. Ženski svet je prišel na zabave v spremstvu starejših oseb istega spola, ki se niso zabavale, temveč pazile na etiketo zabave svojih varovank. Zabave so bile ob zvoku Štrausovih in Šubertovih melodij.

V dobi po prvi svetovni vojni, leta 1918, je nastala v ženski modi prava revolucija. Med ženska oblačila se je vrnil kostum, ki je žensko oblačilo močno približal moškemu. Ženska jopa tega časa se ni dosti razlikovala od moškega suknjiča. Krila so se skrajšala, in moški so lahko javno videli »moderna ženska

kolena«. Kroji oblek so se zelo poenostavili, tako pri dnevnih kakor tudi pri večernih oblekah. Večerna obleka je bila resda še dolga, toda z globokimi izrezi in tričetrtinskimi rokavi. V teh oblekah so bile ženske brez rokavic, če pa so bile obleke s kratkimi rokavi, so nosile dolge, do komolca segajoče rokavice. Pahljače različne velikosti in izdelave (za vzbujanje pozornosti) seveda niso manjkale. Barva cečerne obleke tega časa je bila temna, z raznimi belimi našitki okoli vratu in rokavov. Zelo so bile priljubljene bogate ovratnice in nič manj skromne zapestnice. Trdi ovrtnik na moški srajci je pričel počasi zamenjavati mehki ovrtnik in na mesto metuljčka je prišla samoveznica.

Večerne zabave so bile mnogo bolj sproščene in nič več ni bilo tistega prisiljenega aristokratizma, ki je bil značilen za prejšnjo dobo. Solidne zabave so se vršile v valčkovem ritmu.

Druga svetovna vojna je bila skromna na elitnih zabavah. Povojna doba pa je zasačila evropsko modo oropano vsega lepega in veselega. Valčkovi večeri

povojne dobe niso strogo zahtevali črno-bele obleke predvojnega časa. Šele v najmlajši dobi, to je po letu 1950, najdemo na vabilih na razne ples in zabave, ki jih prireja to ali ono društvo, skromni stavek »zaželena je večerna obleka«. Najnovejša moda je uvrstila tako imenovano cocktail-obleko kot večerno obleko prvega ranga. Moška modna obleka sedanosti pa je smoking. Ne bodite zato razočarani ali preseščeni, če boste na eni od prihodnjih zabav videli moške na večerni zabavi v belem smokingu. Pariz pa je pokazal ženskemu svetu novo, poenostavljeno večerno obleko, ki mu bo lahko služila na večernih zabavah prav tako dobro, kakor se bo elegantno počutila v njej vsaka na sprejemih ali v gledališču. Broadway pa je pokazal žensko moderno obleko iz drobno plisirane prozornega nylona, ki pa za sedaj pri nas še ni v rabi.

Obogatite zatorej svojo garderobo v duhu časa, da boste prišle in prišli na večerne zabave dobre volje in se tam zabavali ob divjih zvokih rumb in samb.

-a-a

Kaj dela naša samopomoč?

Na predlog tov. Deržiča smo ustanovili v našem podjetju »tovariška samopomoč«. Vzroki za sprejetje tega predloga so bili mnogi, v glavnem se je pa upoštevalo, da tako delavci kakor tudi nameščenci pogostokrat nujno rabijo denar za nabavo najrazličnejših stvari.

Potrebno je bilo precej propagandnega dela, preden se je ta zamisel uresničila; in ne malo je bilo takih, ki so glasno govorili, da bo »samopomoč« kmalu erknila, kakor je bilo to s »parskim fondom« v stari Jugoslaviji.

Na vsa taka in podobna govorjenja lahko povemo danes, da je tovariška samopomoč v času svojega obstoja izposodila 135 delavcem in nameščencem našega podjetja posojila, ki so jih dobili brez komplikacij in brez prošenj, potrjenih od najrazličnejših oseb ali forumov. Trenutno lahko uprava samopomoči dodeli posojila 18 prosilcem v višini 5.000 din vsak mesec pod pogojem, da le-ti vračajo po 1.000 din mesečno. Vse do sedaj se še ni primerilo, da bi koristnik posojila zapustil podjetje, ne da bi poprej do kraja poravnal svoje obveznosti do »samopomoči«. Za brezhiben potek tega načina poslovanja se moramo zahvaliti sekretarju podjetja tov. Panjanu in blagajničarki samopomoči tov. Cilki Kancilija.

Vsekakor lahko ugotovimo, da je »tovariška samopomoč« dosegla svoj namen. Želimo pa, da bi se šte-

vilo članov (do sedaj jih je 560) še dvignilo, da bi se s tem povečal kapital, s katerim lahko našim ljudem pomagamo. Zaželeno je tudi, da bi se zvišali mesečni prispevki od 10 na 20 din, s čimer bi lahko dajali tudi posojila v večjih zneskih. Tudi na upravo našega podjetja apeliramo, da bi še v večji meri priskočila na pomoč ter s tem poživila in omogočila delo naše samopomoči.

Stanje blagajne dne 26. oktobra 1954 je bilo naslednje:

Prispevek sindikalne podružnice in delavskega sveta	89.120 din
Članarina delavcev in nameščencev	55.815 din
Kazni, zbrane v vseh oddelkih podjetja	80.961 din
S k u p a j	225.896 din

Iz gornje analize stanja blagajne je razvidno, da je precejšnji znesek v samopomoči dotiran iz kazni, ki so jih plačali naši delavci za napake pri delu. Želim, da se zviša članarina, kakor sem to že omenil, in da se povečajo ostali prispevki, nikakor pa ni prav, da se poveča znesek kazni. Delajte zato pazljivo in pravilno, da kazni sploh več ne bo, denar bomo pa dobili na ta ali oni način, saj je smisel obstoja samopomoči prodrli že v slehernega človeka, zaposlenega v našem podjetju.

Edi

Voščila ob Dnevu republike

K prazniku Dneva republike čestitamo vsem svojim delavcem in nameščencem s pozivom, da še nadalje vlagajo vse svoje sile za procvit podjetja in za našo socialistično skupnost.

UPRAVA PODJETJA

Vsem delavcem in nameščencem čestita k Dnevu republike

UPRAVA SINDIKALNE PODRUŽNICE

Ob 10. obletnici Nove Jugoslavije pozdravlja organizacija Zveze komunistov Induplati vse sodelavce z željo, da bi tudi v bodoče vlagali vse sile za naš vsestranski nadaljnji napredek.

ZK v INDUPLATI

Mnogo uspehov v izgradnji socializma želi vsem delavcem in nameščencem ob 29. novembru

UO in DS INDUPLATI

Pismo bralcem

Nimam namena svetovati niti načrtovati kakšne nove poti, katere bi se naj oprijeli pri našem delu zunaj obratov. Ne! Želim se pa le malo razgovoriti o našem stvarnem delu in odnosu do tega dela, ki pa se tiče nas vseh, ne samo tistih, ki res delajo, temveč tudi tistih, ki samo kritizirajo.

Da sem pričel pisati članek, me je vzpodbudila ostra kritika o našem Konoplanu in bom zato spregovoril o tem. Vsekakor moram reči, da naš list ni najboljši in bi bil lahko mnogo pestrejši, bolj poučen in zanimivejši. Vanj lahko dopisujejo vsi člani kolektiva. Z dopisovanjem lahko objavijo svoje misli o vsaki stvari v okviru našega podjetja. Toda to možnost izkoristi le nekaj najožjih sodelavcev uredništva. In še ti maloštevilni dopisniki bolj zato, da vzdržujejo časopis pri življenju. Dopisi ostalih članov kolektiva so pa zelo redki.

Mnogo izletov je že bilo z našim avtobusom v razne kraje in podjetja po Sloveniji. Toda doslej še ni nihče nikdar napisal, kaj so izletniki videli in doživeli, čeprav bi nas zanimalo, kaj se v tem ali onem kraju zanimivega vidi.

Končno pa ni moj namen svetovati, temveč ugotavljati dejstva, zato bom omenil samo, da kritiki posameznih člankov ničesar ne prispevajo za naš list in zaradi tega nimamo izbire, da bi vedno objavljali samo najboljše članke; zavrženi so le tisti, katere ni več mogoče kakorkoli popraviti, oblikovati.

Kar se Špelce tiče, je postala preveč osebna, toda to je končno njen namen. Vsekakor izgleda, da je

njen delokrog omejen, ker nikdar ne zaide v posamezne obrate, kjer bi lahko videla še marsikaj zanimivega. Drži naj se pa le svoje rubrike, sicer bo potrebna še »žalostna kronika«, kajti ob njenem zadnjem pisanju je bilo več razburjenja kot smeha. (Končno je tudi to smešno!) Ne bi bilo prav, če bi sedaj izgubila pogum; zato naj piše naprej v smeh in zabavo bralcev. Morda ji bo Pepe priskočil na pomoč in jo izвлеkel iz zadnje zadrege. Bosta vsaj par.

Prepričan sem, da me bodo kritiki razumeli in priskočili uredništvu na pomoč z dobrimi članki. Sodelujte, da bo zajadral naš Konoplan na boljšo in pravilnejšo pot.

Večkrat se zgodi, da kadar v Jaršah kaj pripravljamo, bodisi v odbojki ali lahki atletiki ali kjerkoli drugje, da so nekateri prehitro užaljeni zaradi kakšnega stranskega kritika, ki največkrat sam ne ve, kaj je hotel s svojimi besedami. Tako se zgodi, da tisti užaljeni tovariši odpove v najbolj neprimernem trenutku. Podobno se je že večkrat primerilo, in kaj smo napravili v takih primerih? Navadno smo počakali, da je užaljenost prešla in potem je bilo spet vse v redu. Toda, to nikamor ne vodi. Najti moramo pot, da se bomo na slehernega človeka lahko zanesli, da bo ob svojem času na pravem mestu, čeprav bo še tako jezik brusil. Najbolje je zato, če pustimo rahločutnost, ker ta še nikdar ni daleč vodila in tudi nas ne bo. Kritikov bo pa tako in tako vedno dovolj; njim ne bo mogoče nikdar ustreči, ker potem tudi kritiki ne bi bili več kritiki.

O pisanju v našem „Konoplanu“

Prav rad prebiram naš tovarniški list Konoplan, ker je marsikaj zanimivega v njem, kar se tiče našega kolektivnega življenja.

Nisem namenjen pisati slavospeve našemu listu, ampak sem se hotel obrniti na članek, ki je izšel v 22. številki. In ta je: »Misli ob prvem novembru.«

Res je to velik dan in za vsakega človeka do svoje meje pretresljiv. In ravno zato mislim tu reči, da naj v našem listu ne izhajajo stvari, ki same v svojem pisanju prehajajo v abstraktnost. Če je hotel že pisec napisati članek in pokazati svoje izrazoslovje, bi ga naj napisal v enem stilu in duhu, ne pa prehajati v stvari, ki jih po moje ne zna razčleniti.

Pa naj preidem na dejstva:

Če je pisec količkaj napreden, ne bi pričel pri zvonovih. Zvonovi zvonijo vsak dan in vabijo k maši.

Ne vem, če ima vsak dan občutek prvega novembra!

Pisec misli živeti zelo zelo dolgo, ker bodo on in njegovi soljudje kopali grobove za svoje potomce.

Pozna tudi spomenik sveta, jaz samo spomenike po vsem svetu.

Pisec pravi: »Ne bodo vam prižigali sveč, niti... november.« Obsoja ljudi in povišuje sebe. Oni ne bodo prižigali sveč in spletli vencev, ampak on bo prižgal svečo in položil utrzan cvet k sveči.

Mrtvi so samo maska njegove smrti, ker se boji smrti, ker ne veruje v svojo moč, ker je slabič. On se ne spominja mrtvih v luči časti, ampak zato, ker so oni umrli, da je on ostal živ.

Težko mi je, da moram ravno o tej stvari pisati kritiko, ali ne morem drugače.

Nekdanje čajanke in današnje zabave

Bil sem postavljen pred izredno težko nalogo, in to: pišem naj o čajankah in današnjih zabavah.

Če gledamo na te zabave s komercialnega stališča moram vsekakor soglašati z Aronom, ki trdi, da je kino najcenejša zabava. Gotovo se bodo temu mnenju pridružili mnogi, saj na primer »popolne žene« ne dobiš nikjer tako poceni kot ravno v kinu.

Obiskovanje kinopredstav pa ne more popolnoma utešiti žeje po zabavi, zato zemljani iščejo druge zabave, ki so nasprotno tistim, katere je propagirala letošnja razstava brezalkoholnih pijač v Ljubljani. Te vrste zabave terjajo seveda več finančnih sredstev in njih trajanje je navadno daljše kot bi bilo potrebno, da se odvijajo trije zvitki filma v kinu.

Navedene zabave se izplačajo, če imajo naslednje značilnosti:

1. Nevtralni opazovalci pravijo za marsikaterega udeleženca zabave: »Ta ima precej vode v čevljih.«

2. Razni zunanji znaki udeleženca: znanje tujih jezikov, katere prizadeti prihodnji dan ne zna več, velika zgovornost in značilna hoja v S-krivuljah, katerih frekvenca ni stalna in jih je računsko težko ugotoviti, vsekakor pa pot znatno podaljšujejo. Tak slepi potnik navadno mrmra še svoj monolog in lovi pri tem z rokami ravnotežje.

3. Ne tem mestu bi omenil še eno vrsto zabave na zabavi, to je hojo v krogu. Za to vrsto zabave sta potrebni dve osebi (navadno različnih spolov). Premeri krogov, katere opisujeta ti dve osebi, so različni. Navzgor so omejeni s prostorom. Svarim pa tudi pred premajhnimi krogi zaradi vrtoglavičice. Smeri

vrtenja sta mogoči samo dve, smer urnega kazalca ali pa nasprotna smer.

Ta vrsta zabave je priljubljena predvsem pri mladini, pa tudi starejši se radi zavrtje.

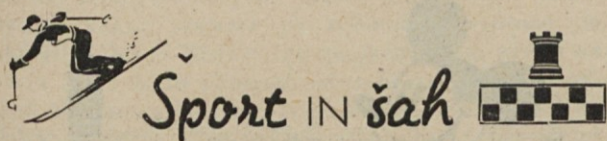
Prireditve, katere ne predvidevajo zabave pod točko 3, so navadno slabo obiskane.

Lepa in koristna zabava je tudi posečanje gledališča in poslušanje radia.

Pri vseh zabavah je treba najbolj paziti na koncentracijo tekočin, da ne pride do škodljivih pojavov, katere ne bi vsebovale značilnosti, navedene pod točko 2.

Redni obiskovalci zabav kasnejše dobe (ne dobe čajank) so po navadi veliki ljubitelji živali, ker pridejo s časom na psa in imajo po vsaki zabavi mačka.

Abstinent

DRUŠTVO »PARTIZAN« JARSE V LETU 1954

Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da jih je v našem kolektivu vedno več, ki spremljajo delo našega društva in za te in za naše aktivne člane podajamo v tem članku kratek pregled dela društva v letošnjem letu, in to prosvetno in telesno-vzgojno delo. Lahko ugotovimo, da se je naš »Partizan« postopoma bolj in bolj posvečal telesni vzgoji, medtem ko je na žalost naše prosvetno delo pričelo nazadovati.

Oglejmo si najprej delo v telovadnici. Naši oddelki pionirjev in pionirk, ki so redno telovadili skozi vse leto z malimi prekinitvami — zaradi mraza v februarju in dopustov v juliju letos — so lepo napredovali; kdor jih gleda pri telovadbi, bo takoj videl, da bodo iz njih še dobri fizikulturniki. Isto vidimo pri pionirkah. Ker so v obeh oddelkih posamezniki že prekoračili starostno mejo za pionirske oddelke, so bili s sklepom društvene uprave le-ti izločeni v posebne mladinske oddelke, ki so pričeli z ločenimi telovadnimi urami. V telovadnici stoji danes tudi toliko telovadnega orodja, da je lahko vadba pestra in zanimiva. Društvo je kupilo svojo prožno desko, usposobilo si novo bradljo in dobilo od Okrajne zveze visoko gred in švedsko omaro. V kratkem bomo dobili še drog, tako da glede orodja ne bo pomanjkanja in bo izbira zadostna.

Vodniki telovadečih oddelkov so:

za pionirje tov. Jože Česnik,
za pionirke tov. Rezi Sitar,
za mladince tov. Jože Zalokar,
za mladinke tov. Magda Kavčič.

Upamo, da bomo v letošnji zimi videli v telovadnici tudi člane in morda še članice ter bi se za to morale pozanimati društveno načelstvo. Naši pionirji in pionirke so nastopili tudi 6. junija na Okrajnem zletu v Kamniku, 13. junija na Republiškem zletu v Ljubljani in 22. avgusta na nastopu društva v Radomljah.

Za rojstni dan Maršala Tita 25. maja so imeli pionirji tekme na telovadišču, združene s lavnostnim zborom članstva.

Napredovalo je tudi naše letno telovadišče, na katerem je bila postavljena posebna telovadna naprava z lestvami in drogovi za plezanje. Poleg tega je bila dovršena lahkoatletska steza, dolga skoraj 400 m, ki bo služila vzgoji naših atletov.

Po sklepu društvene uprave bo okrog 15. I. 1955 društvena telovadna akademija, na kateri bomo prvič pokazali javnosti, kaj so se že naučili naši pionirski in mladinski oddelki.

Če pogledamo posamezne panoge naše telesne vzgoje vidimo, da so delovale takole:

Odbojka je imela sledeče nastope:

25. maja v proslavo rojstnega dne maršala Tita interni turnir treh moštev.

2. in 8. junija letos tekma z moštvom »Gradisa« v Ljubljani.

15. in 18. junija z moštvom »Partizana« Mekinje.

2. avgusta z moštvom kolektiva papirnice Količevo.

13. avgusta z moštvom »Partizana« Mekinje.

22. avgusta na turnirju ob nastopu »Partizana« Radomlje, kjer je odnesla prvo mesto v konkurenci moštev Mengša, Duplice in Radomelj.

25. avgusta z moštvom kolektiva tovarne »Stol« iz Duplice.

11. in 12. septembra je naše moštvo sodelovalo na turnirju v Mariboru in doseglo v izredno ostri konkurenci IV. mesto.

28. septembra interna tekma med predilnico in združenimi ostalimi obrati.

6. oktobra interna povratna tekma med predilnico in ostalimi obrati.

15. oktobra tekma z moštvom »Partizana« Mekinje.

Število nastopov je kar lepo in poleg tega je važno tudi dejstvo, da je naša odbojka od pomladi do jeseni vidno napredovala ter upamo, da se bo v bodoče še izpopolnila.

Lahka atletika je zastopana takole:

Prvi nastop atletov v letošnjem letu je bil dne 19. maja — sodelovanje v Titovi štafeti.

Od 5. do 12. septembra je bilo naše vsakoletno športno tekmovanje STIBI, o katerem ste že čitali v

Konoplanu. Udeležba na letošnjem tekmovanju je bila kar lepa in prvič so tekmovali tudi pionirski oddelki. Skupno je bilo 81 tekmovalcev.

10. oktobra je bilo lahkoatletsko srečanje med društvi »Partizan« Kamnik, Mengeš in Jarše, na katerem so prepričljivo zmagali naši atleti.

17. oktobra je naša lahkoatletska vrsta nastopila na Okrajnem atletskem tekmovanju v Ljubljani in upamo tudi tam na najboljši uspeh, vendar do danes še nismo prejeli podrobnih rezultatov.

Naša atletika ima še lepo prihodnost, poleg vrste dobrih atletov kot so tov. Srečo Šoba, Lado Zabukovec, Janez Strojman, Jože Marolt, Jože Zalokar, Janez Rajner in Jože Česnik ter drugi, kažejo dobre uspehe tudi nekateri mladinci. Med članicami smo poleg Magde Kavčič in Ane Tajč, ki sta najboljši, videli letos napredek med ostalimi in lepe uspehe tudi pri mladinkah.

Ping-pong:

20. in 21. maja je bil društveni turnir poedincev in parov v proslavo rojstnega dneva maršala Tita.

7. in 8. oktobra pa turnir za prvenstvo društva.

Delo te panoge bi bilo lahko pestrejšje, predvsem je manjkalo srečanj z drugimi društvi in lahko ugotovimo, da je kvaliteta naših igralcev padla.

Smučarji:

31. januarja so bile po zaključnem tečaju smučarske tekme na Veliki planini.

10. februarja smo sodelovali na Okrajnem veleslalomu v Št. Vidu.

Prijavili smo se tudi k okrajnim pionirskim tekmam s sankami v Ljubljani in na Okrajni patrolni tek v Dolu, ki se pa nista vršila.

Sah:

30. avgusta smo na brzopoteznem turnirju v Duplici med sedmimi moštvimi osvojili III. nagrado.

15. septembra je bil društveni brzopotezni turnir.

Preden preidemo na prosvetno delo društva bi omenil še, da je bilo 10. julija tekmovanje z Mekinjami in Svilanitom v šahu, odbojki in streljanju in da smo bili v tem tekmovanju zmagovalci v šahu in odbojki.

Od 18. julija do 1. avgusta je bilo uspelo taborjenje z 20 šotori v Ankaranu, in ves čas so naši planinci uživali lahko lepoto naših planin in posečali planinski dom na Mali planini. Poleg tega smo organizirali dva izleta pionirjev v Vrbo in na Bled.

Naše prosvetno delo je bilo mnogo skromnejše in je viden samo uspeh pevskega zbora.

Pevski zbor je nastopil večkrat, in to:

21. marca v Beričevem,

10. aprila skupno s pevskim društvom »Liro« v Kamniku,

11. aprila skupno s pevskim društvom »Liro« v Jaršah,

19. avgusta je nastopil v Radomljah.

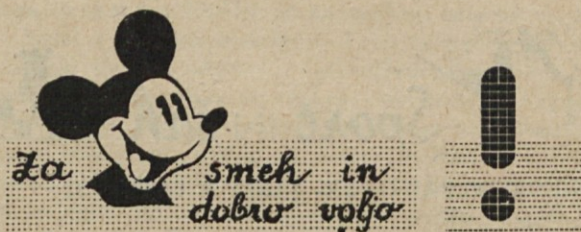
Pripravljen je bil tudi za 6. junija nastop v Sneberjah, ki pa vsled nezanimanja občinstva ni uspel.

Folklorna skupina je nastopila samo skupno s pevci dne 21. marca v Beričevem.

Dramatika je pa popolnoma utihnila in je iskati edino opravičilo v neprimernosti našega odra za nastope. Vendar pripravlja društveni prosvetar proslavo 29. novembra v naši dvorani, kjer bo, upamo deloma nadoknadena dosedanja nedelavnost naše dramatike.

To je bil kratek pregled dosedanjega dela našega »Partizana« v letu 1954. Uspehov na področju telesne vzgoje smo lahko veseli in jih moramo v prihodnje še povečati, nismo pa zadovoljni z našo prosvetno platjo. Upam, da bo na moja izvajanja v prihodnji številki objavil kdo stvarno kritiko o delu našega društva, kar nam bo samo v korist. Pozivam pa vse člane »Partizana«, da pomagajo aktivno pri društvenem delu in da pomagajo vsak po svojih močeh utrjevati sloves in moč društva, za katero lahko danes že trdimo, da ni več javnosti nepoznano.

Predsednik

Odkar nas je zapustila Nataša, nimamo več referenta za folkloro; sicer pa močno dvomim, če smo ga v njej kdajkoli imeli. Toda čast komur čast. Nataša je skrbela za naslednika in tako je Marica iz tiskarne zaplesala kar med šihtom neko piruetsko fantazijo. Kjer je plesala, ni bilo pravega konca. Hvaležna publika ji je ploskala šele v bolnici, kamor so jo nujno zapeljali.

Nesrečni abonent, ki je doslej odnesel iz menze že šest garnitur jedilnega pribora, a pri tem ni imel sreče, da bi dobil še male žlice, naj se oglasi zanje pri tov. Peternelu. Račun mu bo izstavilo sodišče, v kolikor se ne bo drugače izgovoril.

Naši izobraževalni tečaji so se tudi končali in novi prej zamrejo, kakor pa zagledajo luč sveta.

Knjigovodja Ivo je postal sudija. Kar med službenim časom zaslišuje krivce, ki so na delu. Lepo je iskati resnico, sem si mislila, toda čas ni primeren, če jo iščeš po privatni liniji.

Hišnik v samskem domu kani dobiti drugo službo. Baje je na dopustu precej shujšal, ker je pomotoma nosil s seboj v žepu vse ključe, ki jih je po teži kar precej več kakor za 1 kg.

Našim delavcem in nameščencem sporočam, naj se nikar ne vozijo z našim avtobusom v Ljubljano v gledališče, ker verjetno ne bodo dobili niti prostora v avtobusu niti vstopnic za gledališče. Razmerje v zasedbi v avtobusu pa je do nadaljnjega 2 : 1, seveda v korist v našem podjetju zaposlenih ljudi; ostali so razni znani in neznani »znanci«, katerim je tudi treba narediti uslugo.

Morda se bova pa le enkrat lahko s Pepetom zapeljala tudi z našim avtobusom kam v teater, če ne, ga bova pa kar na vstopni postaji naredila. Do takrat vas pa vse pozdravlja vaša

Špelca

Špelca mi je potarnala, da ji je nekam težko, odkar nima več Pepeta in mora zato zdaj sama vtikati svoj nos tja, kjer si ga nekateri tako malo žele. Ker je tudi moj precej dolg, sem se ji z njim vred tudi jaz ponudil (držal sem se načela »snadži se« — kot je rekla neka naša šivilja, ki si je iz prtov sešila krasno vzorčno spodnjo garnituro), da bi ji ob hudih časih stal ob strani. Naredila se je zelo zadovoljna — kot pač vsa dolga vrsta deklet in nedelet (mislim, da sem diskreten), ki nimajo fantov; saj je za silo vsako strahilo dobro. No, dolgo se ji nisem utegnil dobrikati, ker me je očitno imela kmalu dovolj. Čez ramo mi je obesila popotno torbico — brez malice seveda, ker je Peternel zopet podražil salamo, in me poslala na lov za »novicami«. Še kam naj grem, mi je neprestano zvonilo po glavi in na tihem sem že obžaloval, da sem se ponudil za to pustolovščino.

Bila je sobota in spodobi se, da se človek okopa, posebno še, če ima pot pred seboj. Šel sem torej v naš »samski dom«, zastoj na žalost, ker je vzel hišnik dopust (kakor večkrat ob sobotah), kurilnico pa zaklenil. »Duš, v Bistrice pa ne grem,« sem zavpil na vratih in jo hitro pòbrisal, sicer bi mi pri plači odtrgali 500 din za kaljenje miru. Ustavil sem se šele na športnem igrišču, kjer je Dušan z majhno četico vihtel krampe in lopate. »Osli,« sem si mislil, »mar bi ostali doma, saj se bo zadeva s trenirkami itak kmalu pozabila, kakor je to navada pri nas.« Sreča, da sem šel še malo v tovarno, kjer so me silno presenetili, ko sem zvedel, da grem lahko na ogled zagrebškega vele-sejma. »Za vse brezplačno,« so mi dejali, »dobil boš dnevnicco itd. itd.« Rečem vam pa, da sem hodil tisti dan po Zagrebu tako suh, kar sem sicer že tudi po naravi (hranim se namreč že več let v naši menzi). »Kaj vam je bilo na velesejmu najbolj všeč?« sem vprašal dekleta na povratni vožnji domov. »Afne v Maksimiru!« so mi v zboru odgovorile. Moški seveda niso več tako otročji in so mi najbolj hvalili neko gostilno v Celju. Domov smo prišli precej pozno. Našemu vrlemu avtobusu se nazaj grede nikoli ne mudi. Je že tako naučen, da kar sam ve, kje se je treba ustaviti.

Ni dolgo tega, odkar sem se zopet mudil pri samskem domu. Z rokami v žepih sem žvižgal in se sploh trudil, da bi vzbudil pozornost (kot številni fantje iz bližnje in daljne okolice) ter oprezoval po oknih, kjer se tako rade kažejo naša dekleta. V to sem se tako poglobil, da sem krepko brenil v neki klinček. »Tri sto vragov, kaj pa je spet to?« sem porobantil. Mimoidoči so se mi smejali, potem pa zaupno povedali, da gradi del našega upravnega odbora v veliki tajnosti železno ograjo okrog doma. »Prostovoljno?« sem vprašal. Zatem so se mi pa res od srca smejali, da mi je postalo silno nerodno in šele čez nekaj dni sem se zbrihtal, kako krepko sem ga s tistim vprašanjem polomil. Morda sedaj še vsi ne veste za kaj gre, toda počakajte malo, ko bo ograja gotova, bo tako sporočeno delavskemu svetu, da jo odobri.

Ker ni vse tako kot bi si želeli, sem se nekoliko razjezil, za voglom pokritiziral, zaprl torbico in šel spat.

Špelce nisem nič videl. Najbrž se me že izogiba. Kljub temu jo lepo pozdravljam.

Njen prijatelj

Stranka trgovskemu potniku: »Kje pa imate danes vašega kolego?«

Potnik: »Doma je ostal. Žena mu je rodila — trojčke.«

Stranka: »Prav mu je, nam tudi vedno več pošlje, kakor pa naročimo.«

»Kakšno naključje doživimo v življenju, gospa Genovefa. Po mnogih, mnogih letih srečam vas in včeraj sem videla vašega moža, vendar se mi zdi, da me on ni opazil.«

»Ja, to že vem, mi je že včeraj sam pravil.«

Marija: »Slišala sem, da si sedela slikarju za model. Kako se bo pa imenovala slika?«

Ana: »Eva in kača.«

Marija: »Kako zanimivo. In katera je bila model za Evo?«

Članom TVD Partizan sporočamo, da ima blagajničarka tov. Pavlica Stele še nekaj značk društva na prodaj, katere dobite pri njej za 50 din.

Proslava 29. novembra — devetletnice obstoja FLR Jugoslavije bo v soboto, dne 27. novembra 1954 v sindikalni dvorani Induplati ob 19. uri. Na proslavi bo nastopila dramska skupina, recitatorji, tamburaši, folklorna skupina in pevci iz kolektivov Papirnica Količevo in Induplati Jarše. Vabljeni.

Kupim 80-basno klavirsko harmoniko. Ponudbe z navedbo cene oddajte v uredništvo Konoplana. Kupiti želim brez posrednika.

Prodajam fotoaparat na plošče. Aparat je v brezhibnem stanju. Interesent dobi naslov v uredništvu Konoplana.

Kadar tvoje delo ni več vredno kot samo toliko, kolikor ti ga plačajo, takrat si s svojim ustvarjanjem družbi malo doprinesel.

SPORED FILMOV KINA »INDUPLATI«

- 17.—19. XI. »Proti vsem zastavam«, amer. barvni film.
- 20.—22. XI. »Henriette Craig«, angleški film.
- 24.—25. XI. »Banket tihotapcev«, belgijski film.
- 27.—29. XI. »Pregnanci iz Poke-Faita«, ameriški film.
- 1.—2. XII. »Ulični vogel«, angleški film.
- 5.—6. XII. »Ukradena sreča«.
- 8.—9. XII. »Trentov poslednji slučaj«, angleški film.
- 11.—12. XII. »Bandit Musolino«, italijanski film.
- 15.—16. XII. »Nehvaležno srce«, italijanski film.
- 18.—19. XII. »Kapitanov raj«.
- 22.—23. XII. »Dežela smehljaja«, nemški barvni film.
- 25.—26. XII. »Na rivieri«, ameriški barvni film.
- 29.—31. XII. »Gospod Ripois«, francoski film.
- 1.—3. I. 1955. »Hannerl«, avstrijski film.

Uprava kina

IZ UREDNIŠTVA

Uredniški odbor je imel v oktobru t.l. svojo 4. in 5. redno sejo, na katerih smo obravnavali kvaliteto čtiva našega lista. Po burni debati o zadnji številki smo se odločili, da prodremo do zelenega cilja edino s tem, da razširimo krog dopisovalcev. V tej številki se nam je to v polni meri posrečilo in upamo, da bodo tudi prihodnje številke v pogledu dopisnikov tako dobro zastopane kakor je ravno ta.

Uredniški odbor je sprejel nadalje sklep, da izide NOVOLETNA številka Konoplana v soboto, dne 25. decembra. Ta številka bo izšla na 8 straneh in bo imela poleg dosedanje vsebine še čestitke posameznih oddelkov in oseb k Novemu letu 1955. Svojim bralcem sporočamo, da stane objava za novoletno voščilo, 25 din, v kolikor ne presega 3 tipkane vrstice v listu. Sporočite svoja voščila svojim sodelavcem preko našega lista!

Novoletna številka bo imela precej slik iz življenja v našem kolektivu v letu 1954.

24. številka Konoplana izide 25. decembra 1954!

NEKAJ NAJVAŽNEJSIH TRGOVSKIH NAZIVOV BLAGA

Gradel za žimnice je močna lanena ali bombažna tkanina, tkana v kepri ali atlasovi vezavi.

Domače platno je debela tkanina, stkana iz lanu, navadno četrtinsko ali polovično beljena. Uporablja jo to blago za trpežne rjuhe, ki so cenjene posebno poleti zaradi hladnega otipa.

Inlet je gosto bombažno blago, tkano v platnu, ki se rabi za izdelavo blazin in pernic. V promet prihaja navadno v rožnati, modri ali naravni barvi.

Laneni damast je vzorčasto laneno blago, ki se uporablja za prte in jedilne prtice.

Listni damast je barvano ali beljeno laneno ali bombažno blago s kockastimi vzorci, ki se uporablja za prte, prtice in brisače.

Polplatno je tkanina, stkana iz bombažne osnove in lanega votka ali narobe. Uporablja se največ za posteljno perilo.

Votlasto blago je zelo primerna tkanina za prte. Dobro vpija vlago in ima vzorec na obeh straneh.

Buret je tkanina, stkana iz odpadkov svile v platnovi vezavi. Uporablja se za letne moške obleke.

Santung je tkanina, stkana iz svile divjih sviloprežnih metuljev. Značilne za to tkanino so neenakomerne debeline votkov in osnov. Imitacijo izdelujejo iz neenakomerno predene umetne svile. Blago se uporablja za poletne bluže, moško perilo in podobno.

Kloke je svilena tkanina, ki ima mehurčast izgled, dosežen z dvema sistemoma osnovnih in votkovih niti,

ki se pri apreturi različno krčita. Blago se uporablja za plesne obleke, bluže in podobno.

Klot je tkanina, tkana v atlasovi vezavi. Izdelan je iz bombaža merceriziranega bombaža ali umetne svile. Uporablja se za delovne halje, prešite odeje, podlogo itd.

Krep je splošna označba za tkanine zrčastega izgleda, brez izrazitega vzorca. Ta efekt je dosežen z uporabo različno vite preje, s posebno vezavo, vzličasto prejo ali posebno močno vito prejo, ki se po apreturi vskoči.

Poznamo mnogo vrst krepov, kot na primer: crepe ne Chine, crepe Georgette, crepe Marocaine, crepe satin, crepe lavable, crepe romain in drugi. V glavnem se te vrste blago uporablja za ženske obleke, plesne obleke, bluže, šale, rute in podobno.

Deftin je močna bombažna ali volnena tkanina, podobna nizkemu žametu ali semiš usnju. Uporablja se za športne jopiče, deške kratke hlače in podobno. V prometu se naziva tudi vražja koža, velveton usnjati žamet in podobno.

Minder je vzorčasto blago rožnate barve, ki se uporablja za izdelavo steznikov in pasov za nogavice.

Muslin je mehka bombažna ali volnena tkanina, ki se uporablja za pomladanske ženske in otroške obleke.

Organdi je bombažna ali umetnosvilena tkanina steklastega otipa. Uporablja se za plesne obleke, garniture in podobno.

Muare je svilena tkanina, ki ima vtisnjen lesni vzorec, ki se na svetlobi spreminja. Uporablja se za plesne obleke, pohištveno blago in kot podlogo pri kovčkih in torbicah.

Pepita je zelo znano kockasto blago, običajno črno-belo ali rjavobelo. Izdelujejo volneni in bombažni pepita.

Pike je tkanina, pri kateri tvorijo vzorec pretisnjeni všivi ali luknjice. Uporablja se za perilo, bluže, ovratnike; barhentni pike uporabljajo tudi za otroško opremo.

PRAKTIČNI NASVETI

Kadar čistite obleko ali del obleke, v kateri je madež, pazite vedno na naslednje:

1. Madež čistimo vedno tako, da ga prvo odtiskujemo z neprave strani na pivnik. Ko je odtis madeža na pivniku že zelo slab, čistimo obleko na pravi strani ter uporabimo za čiščenje ilene.

2. Predno začneš čistiti madež, pazi na naslednje:

a) Kakšen je madež (barva, sok sadja, sok jedi, smola, lak itd.).

b) Za čiščenje vzemi vedno tekočino, katera topi madež.

c) Ali je barva tkanine, iz katere čistiš madež, obstojna proti kemikaliji, s katero čistiš.

d) Vsak madež, če ne veš njegovega izvora, izperi najprej z mlačno vodo in milom.

Smolnati madež očistiš iz obleke, če vzameš: 100 g alkohola 95 %, 30 g amonijaka, 4 g čistega bencina. Navedene kemikalije dobro zmešaj in s tem čisti.

Izdaja v 500 izvodih kolektiv tovarne »Induplat«

Odgovorni urednik: Lipovšek Otmar

Natisnila Triglavsko tiskarna v Ljubljani